

Stanowisko

Rady Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych

z dnia 11 grudnia 2024 roku

w sprawie

**braku terminowej implementacji dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady
w sprawie adekwatnych wynagrodzeń minimalnych w Unii Europejskiej do polskiego
porządku prawnego**

Dyrektywa o adekwatnych wynagrodzeniach minimalnych w Unii Europejskiej to szansa na sprawiedliwszy system płac i wzmocnienie rokowań zbiorowych w Polsce – fundamentu praw pracowniczych. Pracownicy wciąż jednak czekają na działania ze strony rządu, który zwleka z implementacją przepisów dyrektywy, mimo że termin jej wdrożenia do krajowego porządku prawnego minął 15 listopada br. Projekty ustaw: o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (UC62) oraz o układach zbiorowych pracy oraz porozumieniach zbiorowych (UC34) nadal bowiem czekają na rozpatrzenie przez Radę Ministrów i skierowanie do prac parlamentarnych.

Budzi to nasze zaniepokojenie, ponieważ brak odpowiednich regulacji krajowych naraża pracujących w Polsce na ograniczenie prawa do korzystania z ochrony przewidzianej w prawie europejskim. W związku z tym Rada OPZZ podkreśla, że konieczne jest pilne przyspieszenie prac oraz usprawnienie dialogu pomiędzy stroną rządową a partnerami społecznymi w tym zakresie.

W tym kontekście Rada OPZZ ponownie postuluje, aby minimalne wynagrodzenie za pracę stało się kategorią jednoskładnikową – wynagrodzeniem zasadniczym.

Przypominamy, że na posiedzeniu Rady OPZZ w dniu 21 lutego br. ministra pracy i polityki społecznej zadeklarowała podjęcie działań na rzecz ustanowienia płacy minimalnej wynagrodzeniem zasadniczym. W nowym projekcie ustawy odchodzi się jednak od wcześniejszej koncepcji zdefiniowania płacy zasadniczej, która była zgodna z oczekiwaniami Rady OPZZ, i proponuje nowe rozwiązanie polegające na stopniowym wyłączaniu kolejnych dodatków wchodzące obecnie w skład minimalnego wynagrodzenia za pracę. Proces ten ma trwać aż trzy lata począwszy od 2026 r., kiedy to wyłączony ze składu płacy minimalnej ma być dodatek funkcyjny. Następnie, od 2027 r., płaca minimalna ma już nie zawierać tzw. innych dodatków a począwszy od 2028 r. nie będą w jej skład włączane premie i nagrody. To istotny krok wstecz wobec pierwotnych planów Ministerstwa, że płaca minimalna stanie się płacą zasadniczą - i to już w 2026 r. W praktyce oznacza odejście od sztandarowego rozwiązania projektu ustawy, które miało na celu uporządkowanie rynku pracy.

Rada OPZZ nie może zaakceptować sytuacji, w której pracownicy mają czekać - i to aż trzy lata - aby dodatki do wynagrodzenia odzyskały swoją funkcję. OPZZ od lat wskazuje, że ochrona praw pracowników związanych z minimalnym wynagrodzeniem za pracę jest nieskuteczna. Przepisy ustawy o minimalnym wynagrodzeniu za pracę są nadużywane po to, aby wysokość płacy minimalnej nie przekraczała ustawowego poziomu, mimo uzyskiwanego przez pracownika prawa do licznych dodatków do tego wynagrodzenia. Zastąpienie w projekcie ustawy definicji minimalnego wynagrodzenia za pracę, która wyznaczała je jako płacę zasadniczą, przepisem zawierającym szeroki katalog dodatków powieli obecne rozwiązanie będące źródłem krzywdzących dla pracowników rozwiązań. U pracodawców funkcjonuje bowiem tak wiele dodatków o różnych nazwach i charakterze, że wciąż będziemy mieli do czynienia z działaniami mającymi na celu obejście przepisów.

To także utrwalenie zjawiska spłaszczania płac, z którym kolejne rządy nie potrafią sobie poradzić. Podkreślamy przy tym, że sytuacja budżetu państwa nie może uzasadniać utrzymywania szkodliwych dla pracowników praktyk w obszarze płacy minimalnej także w sferze finansów publicznych.

Rada OPZZ oczekuje wprowadzenia jak najszybciej zmian prowadzących do ustanowienia płacy minimalnej płacą zasadniczą. Bez ustawowych zmian porządkujących zasady wypłacania minimalnego wynagrodzenia za pracę nie zbudujemy gospodarki opartej o wiedzę i innowacje a rynek pracy pozostanie na etapie konkurowania kosztami pracy. Implementacja unijnej dyrektywy to doskonały moment, aby uczynić rynek pracy bardziej sprawiedliwym i zapewnić lepsze warunki zatrudnienia dla najniżej opłacanych pracowników. Państwo nie powinno promować prowadzenia biznesu i świadczenia usług publicznych opartego o oszczędzanie na wynagrodzeniach najniżej zarabiających. Ograniczenie ubóstwa pracujących powinno stać się priorytetem rządu. Oczekujemy zatem, że Rada Ministrów przyjmie rozwiązanie pierwotne przedstawione przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w tej sprawie w trakcie konsultacji społecznych.

Ponadto, Rada OPZZ apeluje o pilne opracowanie planu działania na rzecz promowania rokowań zbiorowych. Przypominamy, że obowiązek ten wynika z przepisów dyrektywy o adekwatnych wynagrodzeniach minimalnych w Unii Europejskiej. Potrzebujemy silnych rokowań zbiorowych – zarówno w przedsiębiorstwach, jak i na poziomie branżowym. To właśnie one są bowiem narzędziem, które pozwala wypracować adekwatną ochronę praw pracowników i zapewnić sprawiedliwe wynagrodzenia. Zwiększenie zasięgu rokowań zbiorowych przyniesie korzyści wszystkim: to mniej zjawiska spłaszczania płac, lepsze warunki pracy i bardziej uczciwy system wynagradzania pracowników. Dlatego oczekujemy od rządu pilnego stworzenia szczegółowego planu i harmonogramu dalszych działań służących opracowaniu planu działań na rzecz promowania rokowań zbiorowych, co pozwoli na lepsze monitorowanie postępów i terminowe wdrażanie przepisów. Takie rozwiązanie umożliwi lepsze uwzględnienie potrzeb wszystkich zainteresowanych stron i wypracowanie najbardziej efektywnych rozwiązań.

Sama ustawa o układach zbiorowych, nad którą obecnie pracujemy w dialogu z rządem, choć potrzebna, nie wystarczy, by objąć rokowaniami 80% pracowników – jak wiodące kraje Unii Europejskiej. Dziś w Polsce to zaledwie 13%, znacznie poniżej unijnej średniej. Dlatego potrzebny jest dobry i odważny plan działania. OPZZ zgłosiło Ministerstwu Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej aż 25 konkretnych propozycji, które mają wzmocnić dialog społeczny i zwiększyć liczbę porozumień zbiorowych. Rada OPZZ postuluje o uwzględnienie tych postulatów poprzez włączenie ich do planu działania na rzecz promowania rokowań zbiorowych. Deklarujemy gotowość do dialogu i prowadzenia konstruktywnych negocjacji. Jesteśmy przekonani, że realizacja naszych postulatów oraz zapewnienie partnerom społecznym realnego wpływu na kształt przepisów wdrażających unijne regulacje umożliwi właściwą implementację dyrektywy.

**Rada
Ogólnopolskiego Porozumienia Związków
Zawodowych**